

II MONITORING IMPLEMENTACIJE POSTOJEĆIH ZAKONA

1) Zakon o radiodifuziji

▪ PORAST PRETPLATE ZA RTS

Beograd, 3.5.2009. - Od aprila 2009, radio-televizijska pretplata, poskupela je na 434 dinara, umesto dosadašnjih 387 dinara. Bez obzira na poskupljenje, naplata je u porastu u gotovo svim gradovima osim na jugu Srbije, a u Beogradu je dostigla je 81%, izjavio je predsednik Saveta Republičke radiodifuzne agencije (RRA) vladika Porfirije.

Po Zakonu o radiodifuziji radio-televizijskom pretplatom finansiraju se delatnosti ustanova javnog radiodifuznog servisa koje se odnose na ostvarivanje opšteg interesa utvrđenog zakonom. Vlasnici radio i TV prijemnika obavezni su da plaćaju jedinstvenu radio-televizijsku pretplatu u istom iznosu na celoj teritoriji Republike Srbije. Povećanje pretplate iz aprila 2009. godine, rezultat je Zakonom o radiodifuziji predviđenog godišnjeg usklađivanja visine pretplate sa indeksom rasta cena na malo u prethodnoj kalendarskoj godini.

▪ IMENOVANI DIREKTORI I UREDNICI RTV

Novi Sad, 4.5.2009. - Upravni odbor Radio-televizije Vojvodina (RTV) imenovao je, na predlog generalnog direktora Blaže Popovića, nakon javnog konkursa, Aleksandra Dotlića za direktora TV Novi Sad, Pavla Milivojeva za direktora Radija Novi Sad, Ljubišu Nikolina za glavnog i odgovornog urednika TV Novi Sad, a Radovana Balaća za glavnog i odgovornog urednika Radija Novi Sad.

Po Zakonu o radiodifuziji Upravni odbor javnog servisa Vojvodine, imenuje i razrešava direktore radija i televizije i glavne i odgovorne urednike programa, dvotrećinskom većinom, pri čemu odluku o imenovanju donosi na predlog generalnog direktora, nakon sprovedenog javnog konkursa. Članove Upravnog odbora imenuje i razrešava Republička radiodifuzna agencija.

▪ **DESETAK EMITERA IZGUBILO DOZVOLU ZA RAD**

Beograd, 4.5.2009. - Predsednik Saveta RRA vladika Porfirije izjavio je da je zbog neplaćenih dugova dozvolu za rad izgubilo desetak lokalnih i regionalnih televizijskih i radio stanica. On je ocenio da broj oduzetih dozvola procentualno nije veliki, jer u Srbiji postoji 467 izdatih dozvola.

▪ **I TV ENTER OSTALA BEZ DOZVOLE**

Beograd, 12.5.2009 - Beogradske televizije Enter i SOS kanal ostale su bez dozvole za emitovanje programa zbog dugovanja, dok postoji mogućnost da im se uskoro pridruži i TV Art. U beogradskom etru prethodno je dozvolu iz istog razloga izgubila TV Plus.

Jedan od osnova prestanka važenja dozvole za emitovanje programa pre isteka vremena na koje je izdata je ako emiter, i pored pismene opomene, ne izmiri obavezu plaćanja naknade za dozvolu za emitovanje programa. Obaveza plaćanja naknade utvrđena je zakonom, a visinu utvrđuje RRA na osnovu kriterijuma takođe predviđenih Zakonom. Obaveze plaćanja naknade oslobođene su ustanove javnog servisa, stanice lokalnih i regionalnih zajednica u državnoj svojini, do privatizacije, kao i stanice civilnog sektora.

▪ **RTS I RTV POD NARODNOM „KONTRLOM“**

Beograd, 6.6.2009. - Savet Republičke radiodifuzne agencije predložio je 24 kandidata za članove programskih odbora Radio-televizije Srbije i Radio-televizije Vojvodine. Na konkurs za članove programskih odbora javnih servisa prijavilo se samo 32 kandidata.

Po Zakonu o radiodifuziji, članove Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Srbije imenuje Skupština Republike Srbije, a članove Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine imenuje Skupština Autonomne pokrajine Vojvodine. Savet RRA je ovlašćen da predlaže kandidate, na osnovu javnog konkursa. Predlaganjem ovih kandidata, Savet RRA je ispunio svoju zakonsku obavezu.

▪ **KONKURS ZA FREKVENCIJE U JULU**

Sremska Kamenica, 9.6.2009. - Zamenik predsednika Saveta RRA Goran Karadžić najavio je da će polovinom jula biti raspisani konkursi za dodatne frekvencije u Srbiji.

Po Zakonu o radiodifuziji javni konkurs za izdavanje dozvola za emitovanje se obavezno raspisuje kada na osnovu Plana raspodele radio frekvencija postoje mogućnosti za izdavanje novih dozvola za emitovanje programa. Javni konkurs najavljen za jul, rezultat je činjenice da na prethodnim konkursima nije bilo interesovanja, odnosno da su pojedini emiteri kojima su dozvole ranije dodeljene, ostali bez istih zbog neplaćanja naknade.

MIŠLJENJE

Monitoring implementacije Zakona o radiodifuziji naizgled ukazuje da u posmatranom periodu nije bilo nepravilnosti u njegovoj primeni. Međutim, iako nije kroz posmatrani period vidljivo, osnovni problem u njegovoj implementaciji, nastao još krajem prošle godine, a koji se proteže i kroz ovaj period, jeste nezavršetak postupka izbora 2 nova člana Saveta RRA, za upražnjena mesta u Savetu. Odbor za kulturu i informisanje Skupštine Srbije, nije obezbedio izbor tih članova, čime je Savet doveden u poziciju da radi u nepotpunom sastavu, iako su predlagači kandidata za upražnjena mesta, medijska udruženja i organizacije, kao i organizacije nevladinog sektora, insistirale na tome, smatrajući da su svi zakonski uslovi za to ispunjeni. Više o ovome, u odeljku monitoringa rada državnih organa, odnosno Narodne skupštine Republike Srbije.

2) Zakon o porezu na dohodak građana

▪ VIŠI POREZI NA HONORARE

Beograd, 14.05.2009 - Predstavnici ANEM-a, NUNS-a, NDNV-a, i Lokal press-a zatražili su od Vlade i Skupštine Srbije da preispitaju negativne efekte izmena Zakona o porezu na dohodak građana i da opterećenja prihoda od autorskih naknada vrata na prethodni nivo.

Izmenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak građana, koje je Narodna skupština Srbije usvojila krajem aprila, prepolovljeni su, a u brojnim slučajevima i potpuno ukinuti normirani troškovi koji su neposredno na osnovu zakona odbijani od iznosa honorara pre oporezivanja, čime su porezi na honorare postali realno viši. Kako mediji, po prirodi posla zaključuju veliki broj ovakvih ugovora, usvojene izmene Zakona su realno pretile da pogoršaju položaj medijskih radnika. Nakon burnih reakcija medijskih i umetničkih asocijacija, Vlada je predložila skupštini nove izmene Zakona o porezu na dohodak građana koje su usvojene i stupile na snagu 8. juna 2009. godine, kojima su povećani

normirani troškovi koji se odbijaju od honorara pre oporezivanja, ali iznos poreza ni time nije vraćen na prethodni nivo. Navedeno povećanje poreza može doprineti daljem siromašenju novinara i drugih medijskih radnika, jer je realno očekivati smanjenje angažovanja ili niže honorare. Videti ovde

3) Zakon o zaštiti podataka o ličnosti

▪ VODIČ O ZAŠTITI PODATAKA O LIČNOSTI

Beograd, 19.5.2009. - Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti objavio je Vodič kroz Zakon o zaštiti podataka o ličnosti, čiji je tekst postavljen i na web sajtu poverenika i istakao značaj podizanje nivoa kulture zaštite privatnosti u sprečavanju povreda privatnosti.

▪ NEDOVOLJNA ZAŠTITA PODATAKA O LIČNOSTI

Beograd, 5.6.2009. - Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Rodoljub Šabić upozorio je da Srbija ozbiljno zaostaje u zaštiti podataka o ličnosti, te ukazao da se ne samo kasnilo sa usvajanjem Zakona o zaštiti podataka o ličnosti, već i da nakon njegovog usvajanja nisu obezbeđeni uslovi za njegovu primenu.

Zakon o zaštiti podataka o ličnosti usvojen je u Narodnoj skupštini republike Srbije u oktobru 2008. godine i formalno se primenjuje od 1. januara 2009. godine. Nažalost, primena je samo formalna, budući da i dalje nisu obezbeđeni materijalni, tehnički i kadrovski uslovi za njegovu primenu.

4) Zakon slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja

a. VLADA IZOSTAVILA ZAŠTITU INSAJDERA

Beograd, 8.5.2009. - Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti Rodoljub Šabić izjavio je da će izmenama Zakona o slobodnom pristupu informacijama biti otklonjene nedoslednosti i izrazio žaljenje što nije obezbeđena zaštita insajdera koji otkriju korupciju u svojim preduzećima i obaveste javnost.

b. INICIJATIVA ZA ZAŠTITU INSAJDERA

Beograd, 12.6.2009. - Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti uputio je Zaštitniku građana Republike Srbije formalnu inicijativu predlažući da Zaštitnik, u skladu sa svojim ustavnim ovlašćenjima podnese amandman na predlog Zakona o izmenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, koji bi bio u funkciji zaštite insajdera.

Redovni izveštaji koje objavljuje Poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti, ukazuju na višestruko povećavanje obima korišćenja prava na pristup informacijama od javnog značaja. Poverenik se u prethodnom periodu posebno angažovao na podizanju svesti o potrebi zaštite insajdera.

Implementacija ostalih medijskih zakona

Implementacija **Zakona o javnom informisanju**, osnovnog medijskog zakona, obradjena je kroz odeljak o slobodi izražavanja.

Zakon o oglašavanju je takođe značajan zakon za medije. Komercijalne radio i TV stanice, kao i štampani mediji, sredstva stiču, uglavnom, prodajom oglasnog prostora, pri čemu su dužni da poštuju pravila propisana ovim zakonom. Postojeći zakon je pokazao u praksi da su određena rešenja prevaziđena ili suviše rigidna, pa je resorno ministarstvo, podstaknuto zahtevima udruženja emitera, odlučilo da pristupi izmenama ovog zakona. Nešto više o tome će biti reči u sledećem odeljku- usvajanje novih zakona.

Zakon o autorskim i srodnim pravima je važan za emitere, jer su oni u velikoj meri korisnici predmeta zaštite autorskih i srodnih prava. Primena postojećeg zakona je ukazala na nedostatke, koji su nametnuli potrebu za novim rešenjima. O Nacrtu novog zakona, više u sledećem odeljku.